

Fredagen den 15 mars

Kl. 9.00–9.48

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2018/19:121

Till riksdagen

Interpellation 2018/19:121 Konsumentinformation

av Lars Beckman (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 29 mars 2019.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 8 mars 2019

Näringsdepartementet

Jennie Nilsson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2018/19:131

Till riksdagen

Interpellation 2018/19:131 Åtgärder för ett bättre fungerande återvändande

av Katarina Brännström (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 26 april 2019.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 13 mars 2019

Justitiedepartementet

Morgan Johansson

Interpellation 2018/19:132

Till riksdagen

Interpellation 2018/19:132 En ansvarsfull migrationspolitik

av Katarina Brännström (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 26 april 2019.

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2018/19:73 till finansutskottet

Skrivelse
2018/19:115 till utrikesutskottet

Motioner
2018/19:3033 till konstitutionsutskottet
2018/19:3031, 3032, 3034 och 3035 till miljö- och jordbruksutskottet

*Svar på
interpellationer*

§ 3 Svar på interpellation 2018/19:80 om minskad kriminalitet för ökad tillväxt

Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Ann-Charlotte Hammar Johansson har frågat mig om jag ser något eget ansvar för utvecklingen i Sverige där näringslivet tvingas spendera miljardbelopp orsakade av brottsligheten och om vilka åtgärder jag avser att vidta under mandatperioden för att få ned kriminaliteten så att företag ska vilja fortsätta verka på orter för jobb och tillväxt.

Regeringen ser mycket allvarligt på brottslighet som drabbar företagare. Det kan vara förödande för de företag och individer som drabbas, och det skadar Sveriges näringslivsklimat. Sverige ska vara ett tryggt land att leva i, och det är därför oacceptabelt att företagare känner oro över risken att bli utsatta för brott.

Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att näringsidkare ska kunna bedriva sin verksamhet under trygga former. En förutsättning är ett starkt rättsväsen och en tillgänglig polis. Att det polisiära arbetet stärks och att fler poliser kan bekämpa brottsligheten och öka tryggheten är prioriterade frågor för regeringen. Därför har regeringen beslutat att göra en kraftig satsning på polisverksamheten med målsättningen att öka antalet anställda i Polismyndigheten med 10 000 fram till 2024.

Vi har drivit fram lagstiftningsåtgärder som gör att våra myndigheter får bättre förutsättningar att bekämpa brottsligheten. En ny kamerabevakningslag trädde i kraft den 1 augusti 2018. Lagen innebär bland annat att det blir lättare för polisen och kommuner att söka och få tillstånd till kamerabevakning på platser som är utsatta för brott eller där hotbilden av andra skäl är förhöjd. Den nya lagen innebär också att den generella till-

ståndsplikt som tidigare gällt för kamerabevakning har slopats, vilket medför att kamerabevakning i bland annat butiker nu kommer att kunna genomföras utan tillstånd.

Även straffrättsliga åtgärder har vidtagits. Den 1 juli 2017 gjordes lagändringar rörande skadegörelsebrottet. Bland annat skärptes straffskalan för grov skadegörelse till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Samtidigt höjdes minimistraffet för bland annat grovt olaga hot, grovt rån och grov utpressning.

Vi måste både bekämpa brott och bekämpa brottens orsaker. Regeringen har därför gjort en satsning på det brottsförebyggande arbetet och tagit fram det första nationella brottsförebyggande programmet på 20 år med gemensamma målsättningar inom alla politikområden. Statliga myndigheter, kommuner, civilsamhälle och inte minst näringslivet måste alla bidra i det brottsförebyggande arbetet.

För de unga som begår brott måste reaktionerna vara tydliga, och de som är mest brottsaktiva måste bort från våra gator. Tidiga insatser för att hindra att våra ungdomar dras in i kriminalitet är viktigt, liksom att minska tillgången till alkohol och droger. Stödet till dem som vill lämna det kriminella livet bakom sig måste utvecklas, och vi kommer därför att inrätta ett nationellt exitprogram.

Förutom ett långsiktigt brottsbekämpande och brottsförebyggande arbete måste problemen i brottsutsatta områden bemötas från flera håll och genom gemensamma insatser från hela samhället. Det krävs inte minst åtgärder för att minska de sociala klyftor som utgör grunden för dessa problem. Arbetstillfällena, bra bostäder, en bra skola och ett inkluderande samhälle är grundläggande för att vända utvecklingen.

Anf. 2 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! Tack, justitieministern, för svaret!

Svenskt Näringsliv har gjort en preliminär studie av de direkta kostnaderna för näringslivet och har då inte räknat in finanssektorn. De har sett att kostnaderna för brott kan uppskattas till en siffra på 55 miljarder. Den siffran innehåller inte de direkta kostnader som man har för åtgärder som man måste ta till som företagare för att få stopp på de brott som har begåtts. Då talar vi om väktare, larm, övervakningskameror, hundar etcetera.

Företag och näringsliv drabbas, och det påverkar även andra. Det påverkar också tillväxten i form av utebliven produktivitet och lägre investeringar för att pengarna får läggas på förebyggande åtgärder. Det är allvarligt. Det blir väldigt mycket pengar som går till att läggas på detta område, för det ökar hela tiden. Det kom också fram i svaret att det är allvarligt. Ett begrepp som används är "förödande". Man kan lägga fler begrepp till det som man vill använda. Ett skulle kunna vara "tragiskt" när företag och individer drabbas. Jag instämmer i ministerns beskrivning att det skadar Sverige och näringslivet.

För några veckor sedan besökte jag en ort i södra Sverige. Det är en ort som genom sin historia har haft ett fåtal industrier som man har levt på. Människor har haft sitt arbete och sin försörjning där. Med en omvälvning av samhället har orten tappat industrin. Det har skett förändringar som gjort att orten har blivit sårbar för en nedläggning.

Ovanpå detta tillkommer kriminaliteten. Den är av olika slag på olika ställen. Ett utländskt kopplat motorcykelgäng har satt klorna i just det här samhället. Det gör att företag utsätts för kriminalitet hela tiden. Annan kriminalitet bygger på den som redan finns från gäng och ligor som har etablerat sig.

Företagare överväger att flytta sitt företag, och vissa har redan flyttat. Det gör att detta samhälle får stora problem. När det går åt fel håll drabbar det inte bara samhället. Det drabbar också människorna som bor på orten. Det är jobb som försvinner.

Man vittnar om ett samhälle som blir tomt. Det var förr liv och rörelse på lekplatser och ute på gator och torg. När man vandrar runt på kvällar och nätter är det nu alldeles tomt. Det är en beskrivning från kommuninvånarna.

Nu har ministern sagt att det kommer kameraövervakning som en delösning. Men varannan handlare har utsatts för brott de senaste månaderna. Det är en rubrik som Svensk Handel har. De beskriver att antalet brott som drabbar butikerna ligger på höga nivåer. I december hade var tredje butik utsatts för stöld, och när man mätt över en månad framgick att var fjärde butik utsatts för hotfullt beteende. I slutet av 2018 hade nästan varannan butik, 44 procent, varit utsatt för ett brott den senaste tiden.

När näringsutskottet debatterade före jul lyftes frågan om kriminalitet fram. Det sas då i debatten att det var överdrivet. Det är inte något som ministern kan hänvisa till. Jag skulle ändå vilja fråga justitieministern hur allvarligt han ser på de kriminella delarnas effekter på näringsliv och samhälle.

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att det är en intressant vinkel som Ann-Charlotte Hammar Johnsson har i interpellationen, det vill säga kopplingen mellan brottslighet och tillväxt. Nu kan man i och för sig säga att utvecklingen inte precis stöder den tes som hon har.

Det vi har sett de senaste åren är en hög tillväxttakt i Sverige. Under vår mandatperiod har tillväxttakten varit dubbelt så hög som den var under alliansregeringens senaste period. Det brukar vara så när socialdemokrater styr. Både tillväxten, statsfinanserna och arbetslösheten ser mycket bättre ut än under den borgerliga tiden. Vi har haft dubbelt så hög tillväxt de senaste åren i förhållande till när de borgerliga styrde.

Frågan gäller kopplingen till brottslighet. Jag instämmer i att det kan finnas en koppling till brottslighet. Brottsligheten kan påverka tillväxttakten. Frågan är hur stor omfattningen är. Jag har också tagit del av Svenskt Näringslivs enkätundersökning där man gick ut till 20 000 företag för att fråga dem om detta. Ann-Charlotte Hammar Johnsson refererade tidigare till den.

Svarsfrekvensen på den enkäten var 12 procent, det vill säga 88 procent av företagen svarade inte. Att dra några långtgående slutsatser av en enkätundersökning med så låg svarsfrekvens och försöka räkna fram siffror för vilka kostnader brottsligheten skulle kunna innebära är högst vanskligt, skulle jag vilja säga.

När det gäller några av de brott som Ann-Charlotte Hammar Johnsson tar upp finns en problematik. Det gäller stölder, snatterier, inbrott och annat. Men jag tycker också att man ska ta del av den statistik över antalet anmälda brott som vi har sett just när det gäller dessa brottskategorier på senare år. Faktum är att antalet anmälda stölder när det gäller ringa stölder i butik har minskat. Antalet anmälda inbrott i butik har minskat kraftigt. Antalet butiksrån både med och utan skjutvapen har minskat. Jag tycker att man ska ha den bilden också.

Det innebär naturligtvis inte att detta inte är ett problem, utan tvärtom. Det är klart att när vi ser den här typen av brottslighet måste vi också agera mot den. Där har vi gjort mycket: Vi har skärpt straffen för så gott som alla de grova våldsbrotten, bland annat grovt rån, grov utpressning och grovt olaga hot. Vi har skärpt straffen för grovt vapenbrott så att vi numera också kan häkta den som går omkring med vapen på stan.

Vi gör detta i en omfattning som vi aldrig tidigare har gjort. Vi gör det så pass mycket att vi nu fyller upp anstalter och häkten. Vi har 100 procents beläggning både i häktena och på anstalterna. På Moderaternas tid var det ganska tomt både på anstalter och i häkten, för man fångade helt enkelt för få bovar. Nu är vi i ett annat läge. De som tidigare gick runt med vapen på stan sitter nu i buren, och det är precis där de ska sitta.

Vi genomför också stora satsningar på polisen. Vi har fördubblat utbildningstakten i polisutbildningen, och vi startar nya polisutbildningar. Det tillkommer utbildningar både i Malmö och i Borås från och med detta halvår. Vi arbetar för att kunna få upp antalet anställda med ytterligare 10 000 fram till år 2024.

Det är naturligtvis ett långsiktigt arbete i en del avseenden att få ned kriminaliteten. Vi måste se till att vi bekämpar brotten som sådana med hårdare straff, ökad kameraövervakning och fler poliser. Men vi måste också jobba med att förebygga brotten på olika sätt. Därför har vi lanserat ett program, det första nationella brottsförebyggande programmet på 20 år.

Vi fortsätter naturligtvis att noggrant följa detta, och vi fortsätter också att göra de satsningar som behöver göras för att bryta utvecklingen i den mån det behöver göras.

Anf. 4 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M):

Herr talman! Det är alltid, justitieministern, en diskussion som hamnar i att det på något vis är de borgerligas fel. Det är ju jätteintressant att ha den aspekten i stället för att blicka framåt och se vad man själv gör. Ni har haft fyra år nu och ett långvarigt socialdemokratiskt styre dessförinnan.

Låt oss börja med tillväxttakten och det ekonomiska. Man kan säga att det finns högkonjunktur och lågkonjunktur, och tills vidare befinner vi oss i en högkonjunktur. Men så småningom kommer vi säkert att träda in i en lågkonjunktur, för det är så cyklerna går. Om man tar denna aspekt är det inte hur mycket tillväxt vi har som jag talar om, utan jag talar om den tillväxt man inte får på grund av brottsligheten. Det är detta det handlar om. Det handlar om gapet däremellan och vad man skulle kunna få. Det skulle kunna vara bättre siffror än vad det är. Man kan ju ha det argument som Morgan Johansson anför, men det håller inte så långt.

En enkätundersökning är självklart bara en del av en helhet. Men både ministern, säkert, och i alla fall jag själv är ute och besöker företag och försöker ta reda på hur det är för olika branscher och vilka åtgärder de får lov att ta till. Det har förekommit, och förekommer, många brott som gör att både små och stora enskilda företag får lägga resurser på att bekämpa brottsligheten.

Jag besökte Borlänge för ett tag sedan. Jag har av Svensk Handel fått veta att det är ett av de ställen i landet som pekas ut för att man har bekymmer med stölder, brända bilar och så vidare. Det gör att man på det lokala planet, mitt i stan, inte kan ha sina affärer. De hotas av att behöva lägga ned.

Morgan Johansson säger att det är så fantastiskt nu och att alla sitter bakom lås och bom. Men det överensstämmer inte med hur verkligheten ser ut, så jag tycker att vi i stället kan tala om den bild som finns. Det är bra att folk låses in och att brott blir beivrade. Men det är inte den verklighet som finns där ute, och jag tror inte att det uppfattas som att det nu är frid och fröjd. Tvärtom finns det mycket att göra.

Den grova brottsligheten har nått nya rekordnivåer. Våldet har ökat i omfattning och grovhet. Även användandet av skjutvapen och sprängmedel har ökat i samhället. Fler utsätts för brott, och fler oroar sig med all tydlighet för att utsättas för brott. Samtidigt har förtroendet för rättsväsendet sjunkit under en tioårsperiod.

Vi får också statistik om att brottslighet inte anmäls. Det är allvarligt, för det innebär att siffrorna från SCB inte visar rätt fakta. Så blir det när det finns folk som inte vill och inte vågar anmäla brott. Vi behöver fråga oss hur vi ska kunna ändra på detta. Om statistiken visar att det på en ort inte begås några brott eller finns väldigt lite brottslighet, fast det i verkligheten är tvärtom – hur ska vi bemöta det? Vi kan ju inte använda statistiken för att lösa det. Detta är jätteviktigt.

Ministern skriver i sitt svar att regeringen har tagit fram en satsning på brottsförebyggande arbete. Jag vill lyfta fram ett exempel från verkligheten i en kommun i södra Sverige, där fältassistenter berättar om hur barn och unga bara skrattar åt dem på kvällar och nätter när de är ute. De unga kommer in i den kriminalitet som ska stoppas och förhindras. Och i denna kommun har man inga anmälningar. Det ser ut som att man har mycket mindre brottslighet än vad man har, och det är en allvarlig utveckling att brotten inte verkar finnas.

Men man berättar också i kommunen att man har haft arbete med polisen förr, och det kan man ha igen om man kan klara ut detta. På ett antal veckor skulle man med en anonym polis på plats kanske inte kunna göra underverk, men ändå stävja detta och få ordning på det. Om polisen är där i dag är de kända, eller så finns de inte. Det är viktigt att man kan använda de resurser som finns.

Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag säger inte att allt är de borgerligas fel. Jag konstaterar bara att tillväxten alltid är högre när vi styr än när de borgerliga styr. Så har det varit de senaste 50 åren. Varje gång det har varit regeringsskifte och ni har styrt har tillväxten varit lägre än när vi har styrt. Det kan naturligtvis vara en slump, men det är ändå så tendensen är.

Nej, alla sitter inte bakom lås och bom. Men det sitter betydligt fler där nu än det gjorde för några år sedan. Det beror på att vi både har skärpt straffen och häktningens möjligheter och fått igång polisens brottsbekämpning på ett sätt som inte skedde tidigare. Vi hade sju år i rad av fallande resultat i polisen. Antalet färdigställda förundersökningar redovisade till åklagare minskade sju år i rad.

Sedan gjorde vi den stora omorganiseringen av polisen, och sedan dess har vi sett en utveckling där polisen levererar mer resultat än man gjorde tidigare. Och detta kommer att öka ytterligare i takt med att polisverksamheten byggs ut.

Vi är nu tillbaka i över 20 000 poliser igen, och vi har fördubblat utbildningstakten så att den nu ligger på ungefär 1 300 nyutbildade per år. På de borgerligas tid låg den på ungefär 600–700 per år, så vi har fördubblat takten. Vi bygger ut både polisverksamheten när det gäller antalet poliser och när det gäller de civilanställda. Detta pekar mot, och vi arbetar för, att det ska kunna bli 10 000 fler anställda fram till år 2024.

Vad behöver vi då göra mer? Det är naturligtvis en hel del. Jag tror att vi utöver straffskärpningarna och utbyggnaden av polisutbildningen, och utöver att vi nu också måste bygga ut kriminalvården så att vi har någonsans att sätta dem vi griper, behöver göra mer när det gäller snabbare lagföring. Vi behöver alltså se till att exempelvis ungdomar som anträffas just i butiker med att stjäla saker får en mycket snabb återkoppling på detta.

Vi har nu ett pilotprojekt i norra Stockholm med snabbare lagföring av bland annat denna typ av brott. Polisen griper den som är misstänkt och kan färdigställa utredningen redan på plats. Man kan dessutom meddela vilken dag som vederbörande ska infinna sig i tingsrätten för att dömas för det brott som han misstänks ha begått.

Detta innebär att vi har fått ned handläggningstiderna från att ha legat på i genomsnitt 22 veckor från det att man griper en person till dess att han eller hon får sin dom till att nu ligga på mellan 2 och 6 veckor i detta försök, som alltså bedrivs i norra Stockholm. Vi kommer att få en mer fullständig utvärdering av Brottsförebyggande rådet den 1 april, men jag tror väldigt mycket på detta. Man ska inte bara tillgripa lite hårdare tag när det behövs utan också tillgripa snabbare tag så att man får en snabb återkoppling på att samhället mycket snabbare än tidigare markerar vad som är acceptabelt och inte.

Därutöver är just nu ett utredningsförslag ute på remiss om att ta i hårdare mot de systematiska stölderna, som vi har ett bekymmer med inte minst i handeln. I utredningen finns också ett förslag om ett särskilt tillträdesförbud. Det handlar om människor som systematiskt har ägnat sig åt att till exempel stjäla saker i en butik. Handlaren ska då kunna anmäla detta och säga att den här personen inte längre bör ha tillträde till min butik. Det finns en ordning i förslaget för hur man ska kunna åstadkomma ett sådant tillträdesförbud. Det är en fråga som är ute på remiss, och jag vet att handeln länge har sett fram emot den typen av förslag.

Vi behöver naturligtvis göra mer för att ingripa mot brott som drabbar näringsidkare på olika sätt.

Anf. 6 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M):

Herr talman! Tack för de svaren, ministern! Det gläder mig att vi har samma åsikter i fråga om vad som bör göras. Det är bara det att under tiden det händer får man vänta där ute.

Att polisen levererar är bra. Det omvända hade varit förfärligt. Det är bra att det går framåt.

När det gäller utbildningen av poliser fick den borgerliga regeringen 2006 – om vi nu ska återkomma till den lite tröttsamma diskussionen om vem som gjorde vad – börja utbilda poliser eftersom det saknades poliser när man tog över. Det kanske är så att man får städa upp efter finanskriser och sådant, och det kostar på. Här har man ändå skött det väl för att kunna komma vidare, så ni har ändå fått överta en bra möjlighet framåt.

Allvarliga problem med brott – ja, de finns. Enligt polisen finns det 5 000 kriminella aktörer och 200 kriminella gäng i Sverige. Kriminaliteten drabbar våra invånare och Sveriges 61 000 utsatta områden extra hårt. Skåne, som vi själva kommer från, är ju porten till Europa.

Den enskilt viktigaste brottsförebyggande åtgärden är att krossa gängkriminaliteten på våra orter. Det jag beskriver om hur man kan jobba med polisen kommer från dem som arbetar ute på fältet. Det är inte kortsiktigt, utan man måste ta hand om det och stoppa det samtidigt som man förebygger. Där är vi helt eniga om att civilsamhället, skolan etcetera ska gå in för att stoppa rekryteringen. Detta pågår nu, och det kan man göra utan lagstiftning. Det måste till ett tryck så att vi alla ser till att samhället kan fungera.

Droger är också en stor del i detta. Det får ministern gärna säga någonting om. Inflödet är stort, och det finns på alla orter. Det är också inkörsporten till den kriminalitet som sedan påverkar handlarna.

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag har redovisat de åtgärder som vi har vidtagit och som vi kommer att vidta. Vi fortsätter att bygga ut polisverksamheten. Vi fortsätter att skärpa en del straff som vi behöver skärpa. Vi arbetar med snabba lagföring så att man får en snabb återkoppling. Vi ser också över lagstiftningen när det gäller systematiska stölder. Vi har ett förslag ute på remiss som handlar om tillträdesförbud. Vi kommer också att skärpa straffen för övergrepp i rättsak, det vill säga när man angriper målsägande och vittnen i syfte att attackera rättsstaten som sådan. Det måste samhället se särskilt strängt på.

Vi arbetar också med ett förslag om en insats när det gäller ungdomar på väg in i kriminalitet. Här vill vi till exempel möjliggöra det vi kallar helgavskiljning eller helghemarrest, en åtgärd där man helt enkelt får hålla sig hemma på fredags- och lördagskvällar. Detta ska kunna övervakas med fotboja och är ytterligare ett påföljdsalternativ för en del av dessa ungdomar som annars kanske hänger på stan, begår brott och är på väg in i en mer systematisk kriminalitet. Sådana förslag återkommer vi som sagt också med.

Vi följer naturligtvis detta väldigt noga. Vi är angelägna om att fortsätta att bekämpa både brotten och brottens orsaker.

Anf. 8 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Ola Johansson har frågat mig vilka initiativ jag kommer att ta för att skärpa lagstiftningen så att djurrättsterrorn kan bekämpas. Han har också frågat mig om jag kommer att vidta ytterligare åtgärder för att bekämpa djurrättsterrorn, exempelvis att skapa en särskild brottskod för djurrättsrelaterad kriminalitet.

Låt mig inledningsvis understryka att vi inte kan acceptera att någon för att uppnå politiska syften förstör eller stjälar någon annans egendom, eller i värsta fall skadar andra människor. Detta har ingen plats i en demokrati. Vi kan inte tolerera att personer utsätts för hot och trakasserier. Samhället måste arbeta på bred front med dessa frågor. De som begår brottsliga handlingar av det här slaget mot exempelvis lantbrukare äventyrar dessutom det målmedvetna arbete för ett starkt djurskydd som seriösa organisationer och lantbrukare utför.

Näringsidkare måste givetvis kunna bedriva sin verksamhet utan att riskera att utsättas för ofredande, hot, skadegörelse eller andra brottsliga handlingar.

Regeringen har vidtagit ett antal åtgärder för att den typ av brott som bland annat lantbrukare utsätts för ska hanteras effektivt av rättsväsendet, både avseende lagstiftning och avseende resurser.

Det handlar exempelvis om en ny kamerabevakningslag som trädde i kraft den 1 augusti 2018, där den generella tillståndsplikt som tidigare gällt för kamerabevakning slopats. Den nya kamerabevakningslagen medför att kamerabevakning i samband med bland annat jordbruksverksamhet nu kommer att kunna genomföras utan tillstånd. Den 1 juli 2017 skärptes vidare minimistrafvet för grovt olaga hot till nio månaders fängelse. Samma datum gjordes även lagändringar rörande skadegörelsebrottet. Bland annat skärptes straffskalan för grov skadegörelse till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Dessutom är den förra och nuvarande regeringens satsningar på Polismyndigheten centrala. En effektiv brottsbekämpning kräver resurser, och satsningen måste förstås komma hela landet till del. Regeringen är fast beslutet att genomföra den expansion av polisanställda som aviserats så att Polismyndigheten kan öka med 10 000 anställda till 2024. Det kommer att ge myndigheten möjlighet att höja både förmågan och effektiviteten i arbetet. Polismyndigheten måste kunna upprätthålla sin verksamhet i hela landet, såväl i storstad som i glesbygd.

Införandet av nya brottskoder görs inte av regeringen utan hanteras av Brottsförebyggande rådet, Brå. Brottskoderna ses över årligen i samråd med rättsväsendets myndigheter. Systemet med brottskoder är i dag utformat så att det inte är möjligt att införa enbart en brottskod för djurrättsrelaterad kriminalitet, utan det skulle kräva en stor mängd brottskoder. Där emot är det viktigt att en polisanmälan är så tydlig och detaljerad som möjligt kring omständigheterna för brottet för att öka sökbarheten bland polisanmälningarna.

Inrikesministern har talat med Polismyndigheten om denna typ av brottslighet för att få närmare information om hur myndigheten arbetar. Under min tid som inrikes- och justitieminister talade jag med LRF dels i maj 2018, dels i januari i år. Jag vet att inrikesministern avser att ha en fortsatt dialog med LRF och andra berörda aktörer i frågan. Jag följer utvecklingen på området noga och är givetvis beredd att vidta åtgärder vid behov.

Anf. 9 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för de kraftfulla ordalag han använder för att beskriva sin och regeringens inställning till djurrättsaktivismen. Den beskrivs som terror, och terror är rätt ord för att beskriva vad näringsidkare, bönder, jägare, myndighetsanställda och nu också forskare anställda vid universitet och läkemedelsföretag utsätts för – numera nästan dagligen.

Samhällsförändringarna och attityderna till verksamheter där djur används i människans tjänst påverkas självklart av den debatt som förs kring livsstil och värderingar i samhället. Det är bra, men jag efterlyser sans och balans och ett kraftfullt ansvarstagande från myndigheter, politiker och organisationer. Här finns mycket att önska. Det vore befriande om de seriösa djurrättsorganisationerna på riktigt tog avstånd även från de intrång som görs på privat mark för att protestera och dokumentera.

Ett sådant agerande, eller brist på agerande, skickar signaler till terroristerna om att det är okej att bryta mot lagen och att ändamålen ibland helgar medlen. Signalerna från regering och riksdag är också viktiga.

Jag är dock mindre belåten med regeringens ambition. Jag hade hoppats att den hade förflyttat sig något mer i den här frågan. Icke-svaret på frågan om vilka initiativ regeringen tänker ta för att skärpa lagstiftningen skickar signaler om att den endera inte vill eller inte förmår göra någonting, och i så fall undrar man varför. Finns det måhända intressekonflikter att ta hänsyn till inom regeringen?

På frågan om regeringen kommer att vidta ytterligare åtgärder påpekar ministern att införandet av brottskoder är myndigheten Brås sak och inte regeringens. Det är sant. Men problemet kvarstår att polisen inte *kan* samordna sig eller föra statistik och använda den som ett sätt att arbeta förebyggande och punktmarkera de mest frekventa förövarna.

Herr talman! Jag utgår från att inrikesministern och justitieministern i sina kontakter med LRF blivit varse de behov som finns och kommer att vidta åtgärder eftersom det behövs.

Våren närmar sig, och då kommer allmänheten att ges tillträde till lantbruk i hela Sverige för att bevista kosläpp. Tusentals personer gör detta, ofta den 1 maj – en kalenderkrock, tyvärr. Det drar också till sig demonstranter som bonden och arrangörerna måste ha koll på och se till att de har vederbörliga tillstånd och inte utför sina demonstrationer på privat mark.

På listan över lagar som behöver skärpas och utredas skulle jag vilja tillfoga den om olaga intrång och hemfridsbrott så att markägaren och demonstranterna vet vad som är tillåtet och polisen ges en grund att ingripa mot exempelvis demonstranter som vistas på en samfällid väg som passerar över en gårdsplan eller uppträder maskerade och håller upp plakat i närheten av barnfamiljer som vill se något roligt och få ta del av allt det fina

med det svenska lantbruket – som har att följa de strängaste djurskyddslagarna i världen.

Detta gäller också kameraövervakningen som tillåtits, som ministern påpekar, och som har flera fördelar och infördes i andra syften. Kameraövervakning får dock bara ske inom den egna fastigheten eller på mark och byggnader som man själv förfogar över, såvitt jag förstår. På ett lantbruk med många stallar, betesmarker, gårdsplaner och vägar som korsar området kan det vara svårt att få till en fungerande kameraövervakning.

Slutligen, när det gäller polisen, är vi överens om att det ska bli 10 000 fler polisanställda till 2024. Det ingår i januariavtalet. Men det viktiga, anser jag, är vad de utför för arbete, vad de kan prioritera och vilka hjälpmedel de har för att kunna arbeta effektivt, samordnat och förebyggande.

Allt detta, herr talman, faller tillbaka på möjligheten att kunna använda brottskoderna, en standardisering och en hög detaljeringsgrad i anmälningarna, som ministern påpekar, som en grund för att föra statistik så att man kan kartlägga brottets art, förövaren, systematiken och skadan som offren åsamkas. Tyvärr saknas detta i dag. Centerpartiet kommer att ligga på angående detta, och jag kommer att fortsätta att uppmärksamma regeringen på frågan.

Anf. 10 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror inte att det råder någon tvekan om att vi alla är överens om att rättsväsendet måste vara strängt när det gäller den här typen av brottslighet. Vi kan inte acceptera att lantbrukare trakasseras på ett sådant sätt att de kanske till och med tvingas överväga att sluta med sin verksamhet. Det är naturligtvis helt oacceptabelt.

Som jag pekat på har vi gjort en hel del redan. Vi har skärpt straffen, vi har utvidgat lagstiftningen och vi håller på med att bygga ut polisverksamheten. Vi har nu hårdare straff för de grova olaga hoten, vi har hårdare straff för grov skadegörelse och vi har skärpt straffen för egenmäktigt förfarande – det har varit en del av den typen av brott där folk som en proteståtgärd kedjar fast sig på olika ställen där de inte får lov att vara. Straffen för sådant egenmäktigt förfarande har också skärpts. Vi har också ökat möjligheten till kameraövervakning av till exempel den egna gården.

Vi genomförde också den stora satsningen på polisen. Vi har fördubblat utbildningstakten, vi har nya polishögskolor i Malmö och Borås, vi har mer pengar till polisverksamheten än någonsin tidigare och vi har faktiskt fler anställda i polisverksamheten totalt sett än förmodligen någonsin tidigare. Det har ökat väldigt kraftigt nu.

Vi kommer att expandera ytterligare, som sagt, och målsättningen är 10 000 fler anställda till 2024. Då är det viktigt för oss att poängtera att den satsningen naturligtvis måste komma hela landet till del så att man också får ökad polisen närvaro på landsbygden. Det är en självklarhet att vi ska arbeta för det.

Men jag inser också att vi behöver göra ännu mer. Jag träffade, som sagt, företrädare för LRF nu senast i januari. LRF överlämnade då en lista på vad de tyckte skulle åtgärdas. Jag är säker på att också Ola Johansson har fått den listan över saker som LRF lyfter fram som viktiga. I alla fall är det som Ola Johansson lyfter fram i den här debatten ungefär detsamma

Prot. 2018/19:66
15 mars

Svar på
interpellationer

som det LRF har drivit på olika sätt och som också har framförts till regeringen.

Jag har fördjupat mig i några av frågorna. Det som jag har fördjupat mig mest i är lagstiftning just kring olaga intrång och hemfridsbrott. Nu får ni som lyssnar på den här debatten spetsa öronen, för nu kommer det faktiskt en nyhet.

De här reglerna om olaga intrång är från 60-talet, kanske är de till och med ännu äldre, för de tillkom och fördes vidare när vi antog brottsbalken 1962. De är ålderdomliga i den meningen. LRF har pekat på att det till exempel inte är klargjort om det är olaga intrång om man tar sig in på en gård där det inte finns ett staket eller en inhägnad. Det finns en oklarhet i lagstiftningen, och jag håller med om att det är en brist. Det finns inte heller en vägledning om vilka omständigheter som ska vägas in när man ska överväga om det är *grovt* olaga intrång. Det är också en brist i lagstiftningen, skulle jag vilja säga.

Mitt besked i dag är att jag är beredd att se över lagstiftningen när det gäller olaga intrång – kopplingen till hemfridsbrottet finns också med där – så att den blir skarpare än vad den är i dag och så att det tydligare framgår var gränsen ska gå mellan olaga intrång av normalgraden och när det ska betraktas som grovt olaga intrång. En sådan utredning bör vi göra, och därmed är jag beredd att gå LRF och också Ola Johansson till mötes i den frågan.

Anf. 11 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Det är naturligtvis glädjande och hedrande att vara den första person som får ta del av denna nyhet om att se över lagen om olaga intrång. Det är precis den situationen som jag beskriver när jag berättar om vad som sker vid exempelvis kosläpp eller andra typer av demonstrationer.

Det finns en annan verklighet också, och det var någonting som jag fick uppleva för ett par veckor sedan i en tv-studio där man diskuterade händelser som är förknippade med djurförsöksverksamhet vid Göteborgs universitet. Det är också talande för hur mycket känslor de här debatterna väcker och hur svårt det kan vara också för människor som sysslar med samhällsnyttig forskning. Jag tänkte att jag skulle nämna det. Vi är ju alla på ett eller annat sätt beroende av att läkemedelsindustrin och sjukvården kan hantera olika tillstånd.

Det här är en attitydfråga som handlar om hur vi ser på djuren och djuren i människans tjänst. Jag känner att det finns en god grund för att diskutera detta.

Justitieministern beskrev också straffskärpningar, och jag hade tänkt ta upp det i mitt inledningsanförande här. Straffskärpningar för olaga hot och skadegörelse är bra, men jag är rädd att det inte är tillräckligt för att förhindra sådan här brottslighet. Jag är rädd att de mest aktivistiska och hänsynslösa förövarna inte låter sig avskräckas av hårdare straff, åtminstone så länge risken att man åker fast är minimal. Därför är jag såklart tacksam över att lagstiftningen när det gäller intrång ses över, men det är också därför oerhört angeläget att polisen har möjlighet att utreda och kartlägga hur den här brottsligheten ser ut.

Debatten om huruvida brottskoder är den rätta vägen framåt kan vi ta i något annat sammanhang. Regeringen äger makt att genom regleringsbrev tala om för sin myndighet vad den ska göra. Jag förstår att det finns en

problematik också med att använda brottskoder, men det är ju syftet som är det viktiga.

Ministern nämnde att det behöver vara en högre kvalitet på anmälningarna. Det kan man önska att man skulle kunna få. Resurserna till polisen är naturligtvis oerhört viktiga, liksom att man poängterar att perspektivet ska vara på hela landet. En kollega till mig beskrev en situation i Norrland där en polisbil har att täcka ett område stort som Danmark. Det visar hur svårt det är att få en hundra procentig täckning i hela landet. Brotten begås kanske mer frekvent på andra håll, men samtidigt ska varje brottsutsatt person oavsett var i landet hon lever känna sig trygg och säker.

Att kunna kartlägga den här brottsligheten och använda sig av statistik som ett sätt att ha koll på var förövarna finns någonstans, vad de planerar att göra och vilka individer det rör sig om och på det sättet ligga steget före är helt avgörande för att kunna lyckas med det här.

Sedan är det också viktigt att samhället i övrigt visar kurage. Det här är engagerade människor naturligtvis, och det finns både i LRF och i föreningsliv och näringsliv ett stort och kraftfullt engagemang i maten, livsmedlen och djuren.

Det är också viktigt med tydliga gemensamma ställningstaganden mot den här typen av aktivism och att man tar debatten på ett sakligt sätt och skapar förståelse från båda sidor.

Anf. 12 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det finns en pågående dialog mellan Regeringskansliet, regeringen och andra politiska företrädare och intresseorganisationen, i det här fallet LRF. Vi är måna om att den ska fungera på ett bra sätt, så att vi landar rätt i de här olika frågorna. Jag lyfte fram diskussioner om olaga intrång, hemfridsbrott och att vi är beredda att se över de reglerna för att klargöra vad som egentligen gäller. Jag tror att det finns ett behov av det.

Naturligtvis måste också mycket annat göras. Jag tror ändå att straffskärpningarna är en viktig signal från samhället till dem som håller på på det här sättet, om hur pass strängt vi ser på den typen av brottslighet. Det är viktigt att markera det. Men det måste såklart också följas upp av satsningar på rättsväsendet så att man verkligen kan gripa de individer det handlar om. Jag vet att inrikesministern har en dialog med polisorganisationen och polisledningen om just detta.

Jag vet sedan tidigare att Polismyndigheten centralt är väl medveten om frågan. Man har också via sina utredningar och underrättelser förhållandevis god koll på vilken typ av individer det är och hur många som håller på på det sättet. Det kan säkert samordnas ytterligare, men det finns sådan kunskap.

När det gäller brottskoder är det rent tekniskt sett en ganska svår fråga. Skulle man införa sådana handlar det som sagt inte bara om *en* brottskod. Då får man ha den på alla typer av brott som det här kan handla om. Det kan vara olaga intrång, misshandel, hemfridsbrott, näthat och egenmäktigt förfarande – ett stort antal brott helt enkelt. I så fall ska varje brott kodas på det sättet.

Vi har precis samma problematik när vi ibland möts av krav på att hatbrott och brott med hedersmotiv ska ha särskilda brottskoder. I så fall måste man också skapa system där vartenda brott det kan handla om ska

Prot. 2018/19:66
15 mars

Svar på
interpellationer

klassificeras på det sättet. Det är väldigt svårt att göra på ett sådant sätt att det blir praktiskt genomförbart.

Frågan ligger på Brottsförebyggande rådet. Men det viktigaste är helt enkelt att se till att polisen har de verktyg man behöver för att kunna genomföra sina utredningar och eventuella kartläggningar. Skulle polisen behöva ytterligare verktyg när det gäller statistiken får vi naturligtvis överväga det. Men det handlar kanske inte så mycket om hur man rent tekniskt löser saker utan om att lösa själva frågeställningen.

Med tanke på den tid vi lever i är det också viktigt att lyfta fram att det är de brottsaktiva djurrättsaktivisterna vi vill komma åt. Alla som driver på för bra djurskydd och aktiverar sig för det på ett fredligt och bra sätt ska naturligtvis kunna fortsätta göra det. Det är dem som ägnar sig åt att trakassera folk och begå brott vi måste komma åt.

Allmänt sett tror jag att både Sverige som nation och näringen som sådan tjänar på att vi har ett starkt djurskydd. Det har under lång tid drivits fram av näringen tillsammans med politiker och andra förtroendevalda.

Låt oss fortsätta dialogen med LRF och politiska företrädare för att se till att vi landar rätt i de olika åtgärder som vi ska vidta.

Anf. 13 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Det är en angelägen fråga att diskutera. Jag hade tänkt nämna djurrättsorganisationerna och stödet till olika djurrättsorganisationer, just utifrån att det är problematiskt att man i retoriken säger sig acceptera intrången. Jag välkomnar att regeringen kommer att ta initiativ till att förtydliga och skärpa lagen när det gäller intrång eftersom det är något som många väljer att inte ta avstånd från. Man anser att det är ett sätt att visa hur det verkligen ser ut. I själva verket handlar det om att spela upp en bild av vad som försiggår i svenska stall, ladugårdar, höns- och svinhus.

Jag finner det problematiskt att förståelsen inte finns från båda parterna. Det är viktigt att den här typen av debatter ser till att brygga över detta. Jag välkomnar givetvis att regeringen tar initiativ till och för samtal med LRF om frågorna.

Jag välkomnar också det som skedde för några månader sedan. Göteborgs-Posten började då ganska systematiskt kartlägga den här verksamheten och visade upp för allmänheten vad det handlar om. Det har också väckt en diskussion i medierna.

Centerpartiet har alltid varit aktivt och jobbat med de här frågorna. Men det är problematiskt att gå ut i en valrörelse och tala om rätten för en minkfarmare att driva sin verksamhet utan att känna sig hotad av aktivister. Det finns många åsikter om verksamheter som bedrivs med djurhållning. Och det är bra. Men det här har belyst och visat att det är terror det handlar om.

Jag kan sammanfatta debatten genom att säga att jag välkomnar att svaret på första frågan är att regeringen kommer att skärpa lagstiftningen när det gäller olaga intrång. Men vi har fortfarande en bit kvar när det gäller att systematisera och föra statistik över djurrättsterror, exempelvis med hjälp av brottskoder. Men det är bra att vi har fått fördjupa oss i frågan.

Tack för debatten!

Anf. 14 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vill också tacka för debatten och för de artiklar i Göteborgs-Posten som Ola Johansson nämner. Jag har också tagit del av dem och har också den bilden av vad det har handlat om rent konkret. Det är också ett skäl till att jag i dag säger att vi måste klargöra lagstiftningen när det gäller just olaga intrång och hemfridsbrott.

Vi kommer att låta den här frågan ingå i en utredning som rör organiserad kriminalitet. Där kommer vi att titta på många olika frågor. Jag ser det här som en naturlig del i den, när vi kan tillsätta den.

Vi fortsätter dialogen med LRF och med oppositionen om vad vi ska göra i övrigt. Jag tror att vi vill dra i samma riktning. Vi fortsätter förstås också att bygga ut polisorganisationen. När vi gör det är det viktigt för oss att markera att de resurserna måste komma hela landet till del. Vi ska alltså inte bara skärpa straffen och synen på det här utan se till att man rent konkret kan komma åt de gärningsmän som det handlar om.

Tack för debatten! Vi fortsätter dialogen i andra former.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 5 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Redogörelse

2018/19:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2018

§ 6 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 14 mars

2018/19:406 Torgny Segerstedts flygplats

av *Robert Hannah* (L)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2018/19:407 Ökat hat mot kristna i Turkiet

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2018/19:408 Återbetalning av energiskatt

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

Prot. 2018/19:66

15 mars

Svar på

interpellationer

Prot. 2018/19:66
15 mars

§ 7 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 14 mars

2018/19:328 Bonusen för elbilar

av *Jessica Rosencrantz* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

§ 8 Kammaren åtskildes kl. 9.48.

Sammanträdet leddes av talmannen.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 3 Svar på interpellation 2018/19:80 om minskad kriminalitet för ökad tillväxt.....	2
Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 2 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	3
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	4
Anf. 4 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	5
Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 6 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	8
Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	8
§ 4 Svar på interpellation 2018/19:115 om åtgärder mot militanta djurrättsaktivister	9
Anf. 8 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	9
Anf. 9 OLA JOHANSSON (C)	10
Anf. 10 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	11
Anf. 11 OLA JOHANSSON (C)	12
Anf. 12 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	13
Anf. 13 OLA JOHANSSON (C)	14
Anf. 14 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	15
§ 5 Bordläggning.....	15
§ 6 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	15
§ 7 Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	16
§ 8 Kammaren åtskildes kl. 9.48.....	16